

פרוטוקול מס' 110
סיסיבת ועדת הכספים, שהתקיימה
ביום ג', כח' באב תשי"ב
19.8.52, בשעה 8.30

ה נ ו כ ח י מ :

היו"ר	גורז	חברי הוועדה:
ח. אריאב		
א. ציזלינג		
ח. לנדאו		
ק. לוז		
ש. דיין		
ז. שפר		
ש. בז'רנו		
ז. סוזאוב		
י. רוקח		
א. הרצפלד		
י. פורדר		
ס. טנה		
י. אפרתי		

ס ו ז מ נ י מ :

- סר ספיר - מנהל אגף הפיתוח
- ד"ר גולדסמן - אגף הסכס והבלו
- ס. זגני - החשב הכללי
- ס. ספיבק - מטעם האוצר
- סר גבתי - מסדר החקלאות
- ד. וייץ - המחלקה להתייבות של הסוה"י
- ד"ר בלאס - היועץ המשפטי
- ס. בזק - מזכיר ועדת הכספים.

ס ד ר - ה י ו מ :

- א. תיקון בחוק מס סטנדינג ומס מותרות.
- ב. העברות מסע"ף לטע"ף - מסדר הטעד.
- ג. תשובותיו של סר ספיר לטאלות חברי הוועדה (מחצבים).
- ד. סקירותיהם של סר גבתי וסר וייץ על טע"ף החקלאות בתקציב הפיתוח 1952/53.
- ה. תיקון בחוק מס - ההכנסה.

א. תיקון בחוק מס מסוייג ומס מותרות

היו"ר י. גורני:

לפני שניכנס לסדר היום, ברצוני להביא לפני הועדה שאלה קטנה, הקשורה בחוק מס מסוייג ומס מותרות, וחושבני שעלינו לחיימו היום, היות ומניחים את החוק על שולחן הכנסת.

ד"ר מנדלסון, לאחר שעיון בהצעותיו של מר ציזלינג, פקש ממני להביא לפני הועדה את הצעתו לקבל חלק מהדברים ולכלול אותם ברשימת הפטור, אציון את הדברים שהוא מציע לכלול בחוספת מס. 3.

בסעיף 6 ברשימתו של מר ציזלינג הוא מציע:

"כל מכשירי לימוד מסוגים רגילים, אגודות ספורט ובתי-ספר". ד"ר מנדלסון מציע לקבל את הרישאה של הסעיף, אבל לא את סופו. אשר לאגודות ספורט ובתי-ספר, הוא מציע להעביר את הדיון עליהם, כאשר נבוא לדון על מוסדות, ואין לערבב מין בשאינו מינו. ההצעה היא לקבל רק את המלים: "כל מכשירי לימוד מסוגים רגילים".

בסעיף 7 שברשימתו מציע מר ציזלינג: "חמרי

ואביזרי בנין לשיכון עצמי, מהסוג הזול המצוי בשוק, ובשטח בניה מקסימלי, שייקבע ע"י שר האוצר בחקנות". ד"ר מנדלסון אומר, כי במידת שהמדובר הוא על חמרי בנין מהסוג הזול וכו', אין ממילא חמס'ת עליהם ואין כל כוונה להטילו. אולם אם המדובר הוא על אביזרי בנין, כמו למשל אינסטלציה יקרה וכד', הרי הדבר הוא שונה. אין הוא רואה צורך לכלול את ההגדרה הזו בחוק, כי אינו רואה דרך למצוא את ההגדרה המדויקת לזה, אבל הוא מודיע, שזה יירשם בפרוטוקול, שאין כל כוונה להטיל על מוצרים אלו מס מס מותרות.

ישנן עוד שלוש הצעות של מר ציזלינג, שהן

מחבלות כולן: א) בסעיף 7, לאחר המלים "ולדיג" להוסיף את המלים "לצאן ודבורים"; ב) לאחר המלים "ומשמיד חרקים" להוסיף "וחמרים רפואיים למשק הקיים"; ג) אחרי המלים "מכוונות ומכשירים", להוסיף "וחלקי חילוף". אני מוסיף לבהירות המשפט "למכוונות ומכשירים אלה".

בסעיף 8 אחרי המלים "לצרכי החעשיה"

להוסיף "והמלאכה". אחרי המלים "מכוונות ומכשירים" להוסיף "וחלקי חילוף למכוונות ומכשירים אלה".

אלה הן ההצעות שד"ר מנדלסון מציע לוועדה

החכמים לקבלן ולצרפן לרשימת המוצרים בחוספת מס. 3.

על שאר הדברים הוא אינו ממליץ. למשל בנוגע

לכלי בית ומטבח מהסוג הזול ביותר, הוא מתקשה למצוא את ההגדרה. הוא אומר, כי במידת שזהו מצרך "לכל", זה כלול ברשימה, ומצרכי "לכל" פטורים ממס מותרות. אבל להגדיר במפורש כלי בית ומטבח מהסוג הזול ביותר, במידת שהמצרך "לכל" אינו חופף, הוא מתקשה למצוא את ההגדרה, ומטעה זה הוא מחנגד. כן הדבר ביחס לעוד דברים.

א. ציזלינג:

אם כך, אני חושב ששורה ההגיון מחייבת

שיצביעו עתה מחדש על כל הצעה שלי לחוד,

אשר לענין "לכל" ולסוג הזול ביותר,

אני מסכים שבענין הסוג הזול ביותר ההגדרות חיינחנה ע"י שר האוצר. הוא יגדיר איך לקבוע זאת ומתי. אינני מסכים להסתפק במושג "לכל".

לסעיף הראשון אני מציע חוספת: "ובהעדר

סחורות ממינים שהוכרזו ופומנו "לכל", ישוחררו ממס סחורות מאותם

מינים שניתן להשיגם בשוק, מהסוג הזול ביותר". אני מוכן להוסיף

לזה "כפי שיפורסם בחקנות".

היו"ר י. גורני:

אני מוכן להיענות לדרישתו של מר ציזלינג,

להצביע על כל סעיף בהצעתו באופן נפרד.

אבל תמילה אתן לד"ר גולדמן את הרשות להמביר כמה דברים.

ד"ר גורלמן: קודם כל ברצוני להציע תיקון מילולי: במקום "מכשירי לימוד" "צרכי לימוד". המונח "מכשיר" יש לו מובן מסוים במסגרת העריף המכס, ואם יישאר המושג הזה, הוא יפריע לנו במירושים. בקשר להצעת מר ציזלינג בנוגע למארכים הזולים ביותר, אני חושש שהדבר יגרום לחילוקי דעות מרובים מאד בשטח המשפטי, היות והמונח "זול ביותר" אינו מוגדר יפה. בסעיף 8 הייתי מציע לכתוב: "חמרים בלתי מעובדים לתעשיה, מלאכה ובניה".

היו"ר י. גורי: אנו עוברים להצבעות.

הצבעות

נדחתה הצעתו של מר ציזלינג להוסיף לסעיף 1:
"ובהעדר סתורות ממיניה שהוכרזו כחוצרת "לכל" שותרו ממס סתורות מאותה מיניה שניתן להשיגן בשוק, מהסוג הזול ביותר".

נדחתה הצעתו של מר ציזלינג להוסיף אחרי סעיף 2:
"כלי בית ומטבח מהסוג הזול ביותר המצוי בשוק".

נדחתה הצעתו של מר ציזלינג לכתוב: "צרכי ומכשירי הפירה לצרכי משפחה מהסוג הזול ביותר המצוי בשוק".

נדחתה הצעתו של מר ציזלינג לכתוב: "נורות חשמל ואביזרים למידור מאור חשמלי בבית דירה, מהסוגים הרגילים הזולים ביותר".

נתקבלה ההצעה לכתוב בסעיף 6: "כל צרכי לימוד מהסוגים הרגילים".

נדחתה ההצעה לכתוב לאותו סעיף: "אגודות ספורט ובהי"ספר

ד"ר גורלמן: אני מציע לפתור את השאלה במסגרת של צו הפיטורין, כפי שהיה נחוג עד כה, לשחרר את המוסדות הספורטיביים, אבל פה כשהמדובר הוא על מצרכים בלבד, אני מציע לא לגשת בשאלה זו.

הצבעות

נדחתה הצעתו של מר ציזלינג לכתוב בסעיף 7:
"חמרי בנין זאביזרי בנין מהסוג הזול המצוי בשוק, ובשטח בניה מקסימלי, כפי שיקבע בחקנות ע"י השר".

נתקבלה הצעתו של מר ציזלינג להוסיף בסעיף 7:
אחרי המלים "לדיג" את המלים "לצאן ודבורים".

נתקבלה ההצעה להוסיף אחרי "ומשמיר חרקים"
את המלים "וחמרים רפואיים למשק הקיים".

נתקבלה ההצעה להוסיף אחרי המלים "מכונות מכשירים"
את המלים "וחלקי חילוף למכונות ומכשירים אלה".

נתקבלה ההצעה להוסיף בסעיף 8 אחרי "צרכי תעשיה"
"והמלאכה". ואחרי "מכונות ומכשירים" - וחלקי חילוף למכונות ומכשירים אלה".

ב. העברות מסעיק למעיק - תקציב הסעד.

אג רוקח:
אתמול בקשתי לדחות את הבקשות של משרד
הסעד. ובכן, עברתי על זה, ואני מציע
להחזיר אותו למשרד הסעד.

היו"ר י. גורי:
מעיק זה מוחזר ממילא למשרד הסעד, היות
שהאוצר רוצה לבדוק את הרשימה מחדש. אני
לא ידעתי זאת, ואילו הייתי יודע, לא הייתי מביא את הדבר לפני
הועדה. אנו נקבל רשימה חדשה, ואז נחליט.

ג. תשובות מר ספיר על שאלות חברי הועדה. (מתצבים)

מר י. ספיר:
אענה תחילה על שאלותיו של ד"ר פורדר.
הוא שאל, מהו סכום ההשקעות המשוער, שיש
להשקיע במחצבים ב-5-3 השנים הקרובות, ובכן, אנו ניסינו פעם
לסכם איזו שהיא רשימה, והגענו לכך, שבמחצבים עצמם יש להשקיע
במחצבים השונים עד 50 מיליון דולר ו-20 מיליון ל"י; בכבישים
וברכבה - עד 20 מיליון ל"י ועד 15 מיליון דולר; יחד - 65 מיליון
דולר, ו-40 מיליון ל"י. אני חוזר ואומר שהמספרים הם משוערים ביותר.

ברור שלא תמיד רק הכסף הוא הגורם היחיד
הקובע את היקף ההשקעות. ישנו גם גורם של כוח האדם, מומחים וכד'.

בעבור 7-8 שנים זה יכול לתת בערך כ-70
מיליון דולר מאקסמום וכ-50-40 מיליון ל"י מתמכונן ביבוא (זבלים
שיחנו במשך השנתיים הקרובות כ-12-11 מיליון ל"י) ברזל - מחצית
הכמות שאנו מביאים; קצת נחושת וכד'.

בקשר עם הפעולות האלה אין קיימות בעיות
מיוחדות בשטח החשמל. אם נגיע בערך למיליארד ורבע קו"ש, מזה
יכוסו כ-28-30%.

נשאלתי מהי הקונסטרקציה המשפטית
של החברות. עובדה היא שמחצבי ישראל זוהי חברה ממשלתית ב-100%,
עדיין לא נקבע בדיוק באילו חברות תכניס הממשלה 51% פחות, או
יותר; בנוגע לכל דבר יהיה דיון לגופו של ענין. על כל פנים, לא יהיה
עיקוב אצל אנשים מסוימים ירצו להחזיק בחברה מסוימת 70-80% מניות.

אני עובר לשאלותיו של מר הרצפלד.
חלק גדול מן המומחים שלנו חושב, כי אפשר
יהיה לפתור את הבעיה, ביחס-המלח, בלי מים מתוקים. דבר זה היה קיים
עוד ב-1936, כאשר לא היו בכלל מים מתוקים, והשטיפה היתה נעשית
במי הים.

אשר לשאלות בנוגע לדרכים - מפרתי על כך
שועדה מיוחדת עבדה על ענין זה והכינה תקציב משוער ראשון לדרך יסודית:
עם השחיה ו-12 מ' - 18 מיליון ל"י, מזה כ-6 מיליון ל"י בדולרים;
עם השחיה ורק 7-6 מ' - 14 מיליון ל"י, מזה 5 מיליון בדולרים.
הדגשתי כבר שאין זו בעיה טכנית אשר אין להתגבר עליה. המומחים
מניחים שהזמן הדרוש לכך הוא שנתיים מיום שיגשו לביצוע התכנית.

חיל ההנדסה עשה ניסיון בקשר לנסיעה
במקומות האלה, והגיעו לידי מסקנה שאפשר לנסוע במכונית רגילה בלי
קושי, פרט לכמה ימים בשנה, בה יורד גשם באזור הזה.

נשאלתי ע"פ מר רוקח שאלות בקשר לטרנספורט.
אצלנו הפוסטמים נמצאים במצב כזה, שזה ניתן בקלות לסידור.

ר.ש.

מן הסוסטא צריך לגרוף רק 4-3 מ' חומר
קל ואח"כ ללכת למי השלימה הראשונה.
אמרתי שמדובר עם"י חדר זה: רכבת,
כביש, נמל. כעת סוללים 16 ק"מ כביש בתוך שטח הפוספטים, על מנת
שהאזור יוכל לנסוע עד למקום המפנה, ושה להספין. כיום מובילים
את המטענים לחיפה בשביל ביח"ר שונים שיש לנו שם. ישנה עכשיו
תכנית לבנות בבאר"שבע ביח"ר קטן, וההשקעה בו ודאי תשולם תוך החסכון
בהובלה, וחושבני שהיא תשולם תוך שנה - שנה וחצי. ד

בלינתיים נוסעים עד חיפה. כאשר יהיו
הסידורים הנאותים ברכבת בין מגדל-גד לחיפה, (אנו בונים
סידור מיוחד, שאפשר יהיה לקחת את התוארה במגדל-גד בתוך קרונוה
פח, כדי שהחומר לא ילך לאיבוד), יביאו את החומר רק עד באר"שבע.
אני יודע שקיימת בעיה של רה"טונספורט, אבל זה בכל זאת חוסך
משהו כבר בהחלה.

האידיאל הוא, שהרכבת תגיע עד למכתש עצמו,
ורכבת חשמלית תגיע עד למקום המחצב. אבל זה ודאי יהיה רק שלב
שלישי.

אשר לנמל, זוהי בעיה מורכבת מאד, וגם
כאשר יהיה הכסף הדרוש לכך, עוד יארך הדבר שנים. אנו רוצים לשלוח
חומר לחו"ל, והתכנית היא שאניות חוכלנה להטעין אותו במקום
מסוים בין מגדל-גד וואדי מוקריר. אנו היינו מעדיפים את מגדל-גד,
כי זה חוסך עוד כברה דרך, אולם מבחינה בטחונית דורשים לשנות
את המקום, ואני חושב שזה יהיה בקרבה ואדי מוקריר.

נשאלתי אם יש סכויים לקבלת מימ
מחוקים מעבר-הירדן. ובכן, אני אף פעם לא האמנתי בחלום זה,
נשקבל מימ מחוקים מעבר הירדן. גם דברים קטנים יותר שהיה רצון
לסדר אתם, לא יצאו למפעל, וודאי לא דבר חשוב ממין זה.

אשר לרכבת האוירית, איני רואה זאת כחלום
רחוק. המדובר הוא ברכבת אוירית אשר תגיע עד המכתש.

נשאלתי את אפשר יהיה להביא את החומר לעיבוד
לאיזה מקום בשפה יח"המלה. ובכן, הבריטים הציעו לעבר-הירדן לבנות
מפעל דומה למפעל האשלג שלנו, להביא את החומר לעקבה ושם לעבדו.
עד כמה שאני יודע, ועד כמה שאמרו לי המומחים שלנו, ואני יודע
כמה זה צריך לעלות, דבר זה אינו משתלם לגמרי.

מפעל האשלג בנוי על כך שתהיה הכנסה נמו
בדולרים. לאחר שמודיים את ההוצאות האפקטיביות בדולרים, דומני
כ-25-28 דולר לטונה, שיסאר על חשבון אמוסטיזציה, ריבית
ודיבידנדה, אם כי גם זה בחלקו דולרים.

אינני יכול לתת חשובה בעניין שר המכרות.
אבל על החלק הקונקרטי, מי מטפל בעניינים יכול אני לענות, כי
החברות הן פחות או יותר אוטונומיות, על כל פניה מבחינת הביצוע
והקניצת, האחזיות חלה עליהם. אנו משמשים כמתאמים, אבל גם השר
מקדיש לכך זמן, ואני מקדיש לכך זמן רב, ואנחנו יחד עם המנהלים
הכלליים של החברות והנהלות ממשיכים בעבודה.

מי נותן הוראות למנהל הכללי של חברת-בת -
למשל בחברת האשלג ישנה הנהלה. הייתה לנו קודם ועדה זמנית, אשר
טפלה בכל הדברים הנמצאים בתחילת ביצועם, והדברים הכלליים נקבעו
ע"י הממשלה.

אמרתי שאנו בוחנים אפשרויות של גיוס הון
בדרכים שונות. למשל בשטח הנחושת, הייתי למני שלושה חדשים בארה"ב,
ויחד עם אנשי השגרירות באתי במו"מ בעיקר עם מירמות יהודיות שיש
להן יד ושם בעניין הנחושת, והן בוחנות את האפשרויות.

אנו מחפשים בכל השטחים גם הון ישראלי, במידה שהוא רוצה להשתתף. אני מצטער מאד שהיענות, אולי מתוך חוסר כסף, היא מעטה מאד, ואולי לא רק מתוך חוסר כסף, שמעתי שבמקומות בהם יכולה להיות לממשלה בקורת חזקה יותר, למשל מבחינת השלוח מס' ההכנסה וכד' היענות היא חרבה יותר קטנה, מאשר במקומות פרטיים, אשר גם עליהם ישנה בקורת, אולם המצב הוא בכל זאת אחר.

לבקשתו של מר ציזלינג בענין חרגום החוזה, אני בקשה שיעשו זאת, וכאשר יהיה מוכן, אמסור אותו.

מה אנו עושים בקשר למים בערבה. בישיבה הקודמת לא דברתי על שאלה זו, ואני אענה עליה כעת בכמה משפטים קצרים.

בחלק המחקרא "ערבה" החלטנו למפל בחיפוש מים, המים הראשונים שגילינו, בכמויות לא גדולות, היו באילת גופא, אך אלה לא היו מים טובים, ואינם נוחים לשימוש. לאחר 12 קידוחים גילינו בבאר אורה כמויות ידועה של מים. גם שם המים אינם טובים ביותר לשתייה? הכמות אינה רבה, ומסרו לי לפני המים הולכים ויורדים מדי חדש בחודשו, ובחדשים אוגוסט-ספטמבר ישנו חשש לחוסר מים. גילינו כמויות ניכרות של מים בעין רדיאן.

בקידוח אחד, בשאיבה נחיון, שאבנו כרבע מיליון קו"ב מין 260 קו"ב לשעה. המים גם קצה יותר טובים מאשר אלו של באר-אורה. יש לחשוב שאלה הם מים קבועים לשנים, ולא מים עונתיים בלבד. הם ישמשו מחוץ רציני גם לענין המיפול בנחושת במקום.

בתקציב מופיע סכום ראשון, בכדי להניח צינור גדול בין עין רדיאן לאילת. אנו ממשיכים בקידוחים בין עין רדיאן לג'יראסי, ובמקום אחד בג'יראסי גילינו כ-30 קו"ב מים מתוקים וטובים מאד לשתייה, ואם כי אינם רבים, יש לחשוב שגם הם מים קבועים.

אנו בנינו באיכה אחת בבאר-אורה; אחת באילת ועכשיו תיבנה אחת בעין רדיאן.

אני חוזר עתה לענין המחצית, נשאלתי מה נחנה לנו חברת האשלג המורה ה-1,220,000 ל"י וה-390,000 ל"י, ובכך, 390,000 ל"י זהו חשלום כעבור 50 שנה, עם ריבית של 5% בלעף כל המוחין, הנכסים האלה שווים את הסכום הזה. את ההערכה הזו עשינו עוד לפני ה-1 בפברואר, כל הנכסים שהיו בחברת האשלג עברו אלינו, ואין ספק שכולם שווים סכום זה.

הכביש נסלל על חשבון מדינת ישראל; החברה עכשיו היא חברה ישראלית, שהאושר מחזיק בה 51%. ישנה תכנית לעבור לשיטת החשלום בכבישים, אבל כיוון הכביש הוא כמו כל יתר הכבישים, על חשבון הממשלה.

ישנה תקוה שעם פתיחת הדרך יוכלו להעביר את המכונות הראשונות. 6-7 חדשים לאחר מכן ייצרו את 60 אלף הטון הראשונים.

בעיית השיכון גם היא עומדת לנגד עינינו. ישנה תכנית לבנות את הישוב הקבוע בכורנוב, שהוא מקום הרבה יותר גבוה מים-המלח, ואתר המקומות הבריאים, מקום טוב גם מבחינת הבטחון. חוץ הזמן הקרוב ודאי יבנו שם ישוב, והכוונה היא לעשות שם סידורי שיכון עד כמה שאפשר נוחים יותר. הם לא צריכים לעלות כל כך הרבה כסף, והם ישתלמו. המרחב יהיה רק כדי 3/4 שעה נסיעה, כשהכביש יהיה בנוי, וזה יתן גם אפשרות לנסוע לחופש בכל זמן קצר, ולא כפי שהיה בימי המנדט, שאלה אשר עבדו במדום, היו עובדים שלושה שבועות באופן רצוף, ואת"כ נוסעים לשבוע חופש. היחה תכנית לבנות ישוב במרחק של 12 ק"מ מהמקום, אולם כל המומחים ביטלו אותה. אם מר הרצל עומד על הצעתו זו, אמסור את הדבר שוב לאנשי משרד העבודה ולאנשי חברת האשלג, והדבר ייבדק וייבחן שנית.

חברת "יודן" אין לה כל קשר עם חברת האשלג,
אם כי בחלקם אלה הם אותם האנשים.

גם שם, במידה שיגשו לביצוע וצריכים יהיו
לגייס מספר גדול של פועלים, יגשו לבניית שיכון במקום. בינתיים
החלטנו להעביר את המחנה של הפועלים מבאר-אורה למקום שהוא קרוב
כ-7-6 ק"מ יוחר, אולם עכשיו, מבחינה בטחונית, החלטנו לחקור
את השיכון למקום מתצב הנחושט.

מר דיין שאל אותי אם יקום ישוב קבוע
בסדום. החשובה היא חיובית, הפועלים ישבו שם.

עד כמה שאני יודע יהיה הישוב בין עין-גדי
לבין סדום. בוחנית עתה אפשרות של הקמת מחנה גדול, דוגמת באר-
אורה בעין בוקק, 18 ק"מ מסדום. במידה שיחברר שהמעין הוא
קבוע, ודאי יעשו זאת.

המחצבים הם בקרבת מקום למכרות שלמה. ישנם
שרידי רבים המראים על כך.

נשאלתי אם הרכבת לבאר-שבע היא מעשית,
והחשובה היא שהיא מעשית עד כדי כך, שכבר השנה מוצע החקציה
הראשון, לבניית הסוללה והגשרים.

בענין הפוספטים ישנו מו"מ עם משקיעים
פרטיים. לא נשיב את פניו של אף משקיע, במידה שיציג, לא רק
דיבורים, כי אם גם כסף.

את החומר הנקי הוא 140 מיליון, הרי הפחת
מזה הוא בערך 20-25%, אבל אין זה פחת ממש, כי זהו סיד וחומר אחר
שאפשר יהיה להשתמש בו לצרכי שיכון ולצרכים אחרים.

מה ההשוואה בין החומר שאנו משתמשים בו לבין
החומר המובא מחו"ל, ההפרש הוא בסיופר כ-3%. המחיר הוא בהשוואה
לכך. זה מבוסס על דולר - לירה.

בזבלים זרחניים נקבל הכל ב-1953 ובחנקניים
זה יהיה בסוף 1953 או ב-1954. החסכוניות יהיו 10-11 מיליון דולר,
וההוצאה תהיה בערך מיליון וחצי דולר.

הכוונה היא להגדיל את הישוב בחל-ירוחם
בהמשך הזמן. כעת מתכוננים לבנות שם בנייני קבע, והכוונה היא,
שאנשים אשר יעבדו במביבה, יגורו בכורנוב או בחל-ירוחם. המוחק
בין נבטים והמכחש הוא במדומני 30 ק"מ. אם יעשו את הדרך באר-שבע -
נבטים, כל הקשר יהיה דרך נבטים.

מר אפרתי שאל מהו מחיר הפוספטים. אני אמרתי
כי מחיר הסיופר בגוי על מחיר של דולר-לירה, כאילו היו מביאים
אותו מן החוץ. אני עוד אבדוק שוב את הדבר, כדי להיות בטוח בכך.

לשאלתו של מר לנדאו, מהו היחס בחבורה
ובמחנקניים, הכוונה היא בתוך כל הסכום הזה, להשקיע בחבורה מיליון
וחצי דולר.

האם הובטח החקציה בדולרים בשביל הדברים
האלה? בתוך האומדן של רשימה מיוחדת מופיעים הדברים שיש לקנות
בדולרים, או מופיעים דולרים בשביל המכונות והמחנקניים שיש לקנות
בשביל הדברים האלה. במיליון דולר קבלנו מכספי התענקה; בשביל
דברים העולים אפילו קצת יותר בזול מאשר במקומות אחרים, על כל פנים,
הדברים שאנו מקבלים כאן עליהם, מובטח להם הכסף.

נשאלתי כמה תעלה התחבורה? כאשר הובלנו רק עם קואופרטיב אחד, הוא קבל 11 ל"י לטונה, אולם בדגש שהכנסנו את שמונה המכוניות הראשונות שלנו, ירד המחיר ל-8,5 ל"י הטונה, אינני יכול להגיד שגם בסכום זה יש הפסד.

נשאלתי אם הם משלח תוכל לגייס את כל ההון הדרוש במטבע זר. אמרתי כבר שאין בכוונה הממשלה להשקיע הכל בעצמה, כל מקור שלא יהיה פגיעה בענייני המדינה, ודאי יבורך.

דבבתי על שתי חברות-בת, כי שתי נוספו. ביח"ר ודאי יקים את החברה לענייני הנחושת.

"סולל-בונה" עשתה עבודה ראשונה בשטח המנגן. בנחושת, ישנה שבטחה משר האוצר המנוח, על שיתופם בחברה שתיוסד. אני חושב שהחלק שלהם יהיה קטן יותר מזה של 34%, שיש להם בחול וקאולין. אינני יכול לומר החלטה סופית בשם הממשלה, אולם כנראה יגיע האחוז עד ל-20%.

ד"ר מנה שאל, אם חברה האשלג הקודמת חדלה כבר לפעול למעשה במדינת ישראל, ובכן, בפועל היא כבר חדלה לפעול - באופן פורמלי עדיין לא. מבחינה פורמלית אין גם מקסימונים לחסל. ב-19 בספטמבר נקבעה האסיפה שלהם למען אישור החוזה, ואין ספק, אם לא יבוא שינוי איזה שהוא, שהחוזה יאושר. אחרי זה אין להם שום עסקים במדינת ישראל.

מניות חברת האשלג וחברת דשנים עברו לחברה החדשה. באופן פורמלי אנו נשלה לחברת דשנים 2 מנהלים, וחזקה שיישלה הישראלים ולא בעלי ה-16%.

נכון שבאופן פורמלי, כל המחזיק מניות בחברת דשנים נעשה שותף בעקיפין בחברת הפוספטים, אבל קודם כל הרכב הון המניות בחברת דשנים הוא: 1.700.000 ל"י מניות - מזה 425.000 לממשלת ישראל; 200.000 ל"י ל"המשביר המרכזי"; 200.000 ל"י לחברת דרום אפריקה; 100.000 ל"י לחברת האשלג; 200.000 למי"ק"א; פי.א.י.סי - 200.000; ה'זנק המרכזי' - 100.000; קבוצת יהודים אפריקאיים - 80.000 ל"י; אי.סי.אי - 250.000 ל"י. (אי.סי.אי נכנסה לחברה ב-400.000 ל"י, בעד המניות שהיא קנתה בדביזים קבלה בעד ל"ש - 2,80 ל"י; אבל רק 10% בסך-הכל יש לה 250.000 ל"י מניות; בחוץ 1.700.000 ל"י). פמשלה ישראל נחנה הלואה של 800.000 ל"י; שיכולה חוץ שנוע להפוך אותן למניות, אינני יודע מה יותר טוב, לעודד אותם שישגו עוד כסף, או שהממשלה תהפוך זאת למניות, אני לא מכיר את פרטי החוזה של ה-7 מיליון. על כל פנים, אין כל קושי לממשלה להיכנס בזמן הקרוב ביותר ב-51%, היות וחפר להם עוד מיליון וחצי ל"י לגמור את המפעל כולו.

בחקנות של חברת הפוספטים כתוב, שאם חוץ 90 יום, לא מכנים כל צד את הכסף, הוא יורד מהאחוזים שלו, והם למעשה יורו כבר ויודעים שאנו מחפשים כסף. כל השתתפות, ביחוד אם היא גדולרים, רצויה בהחלט.

מר מוזאיב שאל, אם בחברת האשלג ינחנו מניות רגילות. במפעלי האשלג הכוונה היא לתת לכל אחד מניות רגילות, ז"א שהוא יהיה שותף במפעל.

פנינו לכל הגופים, והכוונה היא גם לנמוח ולפנות לקהל הרחב.

נשאלתי, האם ישנה חכמה של פיתוח הנגב, ובכן, החכמה היא: קצת תקלואות דרומה לבאר שבע, השקעה מחצבים, המשל הסקר הגיאולוגי, חימושי הנפט. אנו נשתדל לגייס הון בארץ ובחו"ל, בכל הדרכים האפשריות, בתנאי שזה לא יפגע בנו.

אנו בודקים את כל האמשרויות, ובמשך כל הזמן מחקשים עם כל מי שמחעניין בקשר להשקעות.

ז. סוזאייב: אני שאלתי, את ישנן הצעות רציניות.

י. ספיר: ישנם גורמים די רציניים המחענינים בענינים אלה, מבחינת השקעה כסף למשל, לענין הרכבת ישנן כמה וכמה הצעות, כאשר יחברו הדברים יוחלט, אשר לפחם, הבורנה היא לסוג פחם מסויים; השכבה השניה שבה מטפלים היא הבורל, במידה שלישו לביצוע החכניות, ישנן הצעות די רציניות.

היו"ר י. גורי: אני שוב מודה למר ספיר על סקירתו על הפרק הנוגע למחצבים בחקציב הפיתוח, ועל הביאורים שנתן, והערתי הקודמת שהעירותי לאחר שהוא נתן סקירה וביאורים לפאק ההשקאה, חלה גם על הפרק הזה - אני חושב שאם בהמשך הדברים והדיונים בחקציב יהיה צורך לקבל ביאורים נוספים בקשר לשני הפרקים האלה - ודאי נקבלם.

י. ספיר: ודאי תקבלו את כל הביאורים שתרשו. את הרשימות והפרטים שהבטחתי, אמסור בהקדם האפשרי לחברי הועדה.

ד. פרק החקלאות בחקציב הפיתוח

היו"ר י. גורי: אני מקבל בברכה את מר גבתי, נשמע מפיו סקירה על פרק החקלאות בחקציב הפיתוח, להוציא את המעיינים הנוגעים להשקאה, שעליהם הרצה לפנינו מר ספיר, אלא אם כן ימצא לנכון, מצידו הוא, להוסיף משהו.

מר גבתי: החלק בחקציב הפיתוח, שסקירתי תכלול, מקיף סכום של 14,385,000 ל"י, והוא אינו כולל אותם המעיינים שמר ספיר דבר עליהם, הנוגעים למפעלי ההשקאה המרכזיים, אבל הוא כולל אותם הסכומים המיועדים למפעלי מים מקומיים, שזה נמצא בגבולנו, כלומר - אותם הסכומים המיועדים לביצוע מפעלי השקאה בחוף המשקים, בין ע"י שימוש במי "מקורות", ובין ע"י שימוש במקורות מים משלהם.

סקירתי אינה כוללת גם שני סכומים: 7,6 מיליון ל"י ו-3,300,000 ל"י, המיועדים לסוכנות היהודית, אני מניח שיבוא הנח רענן וייץ, ויתן פרטים על החכניה של הסוכנות היהודית בקשר לסכום הזה.

אנו גם מציעים שנויים מסוימים בחלוקת הסכומים במעיינים השונים, ואני אמסוד לכם אותם. מגמת החקציב שלנו היא, לנצל את הכסף לתקציב הפיתוח, בכדי להגיע לאפקט מהיר ומכביד בהפעלת ייצור המזונות. הבסיס לכל תכנית הפיתוח והרחבת הייצור הוא, הרחבת שטחי ההשקאה, על יסוד המים הנוספים שעמדו לרשותנו, ע"י ביצוע מפעלי המים המרכזיים והאזוריים, וע"י תוספת מפעלי מים מקומיים באזורים השונים של הארץ.

לפי הצעת החקציב, עומדים לרשות מפעלי המים לצרכי השקאה שונים; סרט לסכומים המוקצבים למקורות גשמיים מפעלי המים הגדולים, 4,600,000 ל"י, והוא מחולק ל-3: 1,600,000, 1,700,000

ר.ש.

1,300,000 ל"י. אני מבקש לראות את הסכום הזה כסכום אחד, כי אני עוד מחקשים היום לעשות את החלוקה המדויקת של הסכום הזה לפי הצרכים השונים שיטענו להשקעה עד שנרכזו את כל התבניות, בקשר עם האפשרויות לניצול מים והרחבת מקומותיהם באיזורים השונים בארץ. לכן אדבר על הפכור הזה בעל סכום כולל, ואני גם אעמוד על זה, למה הסכומים האלה מכוונים, ואיך אנו חושבים לנצלם למען המטרה שהזכרתי קודם לכן.

הסכומים האלה מיועדים לכמה מובנים של השקעות: (א) השקעה לחידודי אינסטלציה מנימיים במשקים; המבוססים על מקורות מים קיימים או על מקורות מים שיחוספו. כלומר, הלואות למשקים שונים, לצרכי רכישה הצינורות הדרושים בכדי להביא את המים ממקור המים לטדה, וסיקורי המטרה, או סידורים הדרושים בשביל להעביר את המים בתעלות וליישר את השטחים, כדי שאפשר יהיה להשקות אותם בהצפה.

(ב) הלואות למטרה הקמת מפעלי מים מקומיים. הכוונה היא לקידוחים שמשק או קבוצה משקים שכנים עושים בחוף אדמותיהם, בכדי לקבל מים להשקאה השטחים שלהם.

(ג) מדובר ען משקים שצריכים לקבל מים מ"מקורות". הברח זו מתקשרה עם משקים על הספקה המים, בתנאי שהמשקים משלמים סכום מסוים בעד הזכות לקבלת המים האלה. בדרך כלל, בממוצע, נדמה לי שבזמן האחרון מקבלת "מקורות" כ-50-60 ל"י בעד כל 1,000 קו"ב מים, שהיא מוסרה למשקים. אנו רואים הלואות אלה כהלואות דומות לאלה שאנו נותנים למשקים אחרים לקידוח באו או סידור אינסטלציה בבאר שלהם. בכדי לקבל את המים הדרושים להם.

זהו סוג אחד של הלואות, כלומר 3 סוגים של הלואות, המכוונות להבאת המים מהמקור לטדה וליצירת מקורות מים מקומיים נוספים. פה מדובר על משקים שונים, שכל אחד מוסיף מאדמחו שטח מסוים, בהתאם למצבו ובהתאם למחזור הזרעים שלו.

נוסף לזה, מהכסף הזה אנו נותנים הלואות למפעלים גדולים יותר, להרחבת היצור. זה בראשוראשונה לחברת חק"ל, שלמי התכנית שהגישה לנו היא מרחיבה השנה את שטחי ההשקאה שלה ועמדה להוסיף 7,000 דונם מושקים נוספים לשטח שהיא השקחה בשנה שעברה, אשר הגיע בערך ל-10 אלפים דונם. אנו כוללים את ההלואות לחק"ל צאותו אופן כמו שאנו נותנים אותו לכל משק ומשק.

ישנו עוד מוסד אחד להרחבת היצור, שהגיעו להרחבתו השנה, והוא יגיע לשטח קרקע של 100,000 דונם - המפעל לפיחוח ויצור, של אזור הקבוצות והקבוצים. ארגון זה קבל על עצמו להרחיב את שטחי ההשקאה במשקים שאין בכוחם, מחוסר כוחות עבודה להרחיב את היצור, ובמקומות כאלה המפעל מרחיב את שטחי ההשקאה. הוא מעבד אותם בעזרת עבודה שכירה של הפועלים הנמצאים בסביבה. השטח הוא 4,000 דונם, בו כלול עוד אובייקט מיוחד במינו שעכשיו הגיעו לביצועו והמגיע ל-2,000 דונם, שהוא עומד לבצע בעמק בית שאן בקשר עם תבנית מיוחדת אשר הוסיף הלפנינו ע"י יהודים מאזה"ב: תכנית אתה לביצוע נסיונות בקנה מידה גדול בגידול כותנה, בשטח זה מבצעים נסיונות בכמה אזורים בארץ, בכדי לבחון את העניין הזה, לאחר שאנו עוסקים בו זה כמה שנים בחתנות הנסיונות. התכנית השניה היא, גידול ירקות בקנה מידה גדול, לפי שיטות ההשקאה והעובדים המקובלים הקליפורניה. למטרה זו שלח הנח סם המבורג את המכונות הדרושות, על חשבוננו, וגם מומחה, מנהל העבודה בחווה שלו בקליפורניה שינהל את העבודה. תכנית זו הוצעה תחילה ע"י הצבא, והיה אתו הסכם, אולם ברגע האחרון הסתלק הצבא מהתכנית הזו, ואז מסרנו את העניין לאיתור הקבוצות והקבוצים.

סוג שלישי של הלואות שאנו לוקטים בחשבון מהתכנית הזו הן הלואות של מפעלים אזורים, לביצוע מפעלי השקאה אזורים, המבוצעים לא ע"י "מקורות", כי אם ע"י המשקים, או ע"י אגודות מים של המשקים. על זה ודאי נחן מר סמיר המברח מקיפה,

בנוגע למפעלי ההשקאה בעמק הירדן, בעין-חרוד, בביח-שאן, וגם מפעל לא קטן בחולה, ממי הבניאם.

אלה הן המטרות, בשבילן אנו רוצים להשחמש בסכום הזה של 4,600,000 ל"י, המיועד לצרכי השקאה, מחוץ למפעלי "קורות".

מה יהיה האפקט של הכסף הזה? אנו עכשיו מבינים את כל התכניות המפורטות לכל משק ומשק, על אפשרויות הרחבת שטחי ההשקאה, ועד היום הגיעו לידינו כבר תכניות של 238 משקים, שזה מקיף שטח כולל של 35,000 דונם נוספים בהשקאה, מחוץ לשטחים של הק"ל והמפעל של פ"חוח ויצור, המגיע לעוד 11,000.

אלה הן תכניות הנמצאות כבר בשלב

מביצוע. ישנן עוד תכניות השקאה במשקים שונים, שיש לבצע אותן במשך החורף לקראת האביב הבא. אנו רואים אפשרות להוסיף בתקופה הזו 60-65 אלף דונם שטח השקאה למעשה.

זה כולל גם את ההלוואות למפעלים האזוריים, זה כולל גם את ההלוואות לקורות מים נוספים במשקים, במקום שהמשקים מתכוונים לעשות קידוחים או לסייד בארות קיימות וכד'.

לפי מצב הצינורות שישנם כיום בארץ, ושעומדים לבגיע הנה, יש להניח שמבחינה זו לא יהיה עיכוב לבצע תכניות אלו, אם כי אין בטחון אם במקרים מסוימים אולי סוג צינורות יהיה בו מחסור אבל בדרך כלל כמות הצינורות אשר הובטחה, שחלק ממנה נמצא כבר בארץ, החלטנו החלטנו להעמיד השנה במצב שונה מאשר בשנה שעברה, כאשר תכניות השקאה רבות לא בוצעו בזמנן בגלל חוסר בצינורות.

אני עובר למעוף השני בהקציב הפיחות, החומס גם הוא אצלנו מקום ניכר, זהו מעיף המטעים. אנחנו מעריכים שחוד השנה הזו ינטעו בארץ עד 20,000 דונם מטעים נוספים, שזה כולל בערך 8,000 דונם פרדם, כ-8,000 דונם עצי פרי וכ-5,000 דונם עצי

שני הסוגים הראשונים מטעי שלחין בהשקאה, חסוג השלישי לרוב מטעי בעל.

אנו מציעים שגם השנה יבוצע הקציב הפיחות בשטח המטעים, כפי שבוצע בשנה שעברה, ע"י הבנק לחקלאות. לפי חשבונונו אנו זקוקים בערך לסכום של 1,600,000 ל"י להגשמת התכנית הזו.

אני רוצה לציין כי אנו נוהגים הלוואה בשטח המטעים, המספיקה בדרך כלל לקניית השתילים הדרושים ולסיידור האינסטלציה.

עוד איננו יכולים להגיד היטב שום דבר, באיזו מידה תהיה לנו אפשרות להשתתף בחוצאות על בוד המטע בשנה שלאח"כ. היום ואנו חושבים שיש צורך לעשות זאת בשיתוף עם הבנק, אנו מתבססים על החומר שלמעשה הובטח כבר, אם ישנו זמן יגיע ארצה, אנו מציעים שחלק מהסכום הזה של 1,7 מיליון ל"י יועבר למעוף הבנק לחקלאות.

מר זנגי:

אני רוצה להעיר לך, כי מה שאתה מודיע, עליך להודיע בשם הממשלה ולא בשם משרד החקלאות.

מר גבתי:

אינני יודע אם למשרד החקלאות אמור לסטוח במשהו מההקציב שהוצע ע"י האוצר.

ישיבה ועדה הכספית
19.8.52

ר.ש.

הינו"ר י. גורי:

אני חושב שהמחצית בשם הממשלה על החקציב צריכה לבסס את הצעת הממשלה. אם היו קודם לכן טילוקי דעות בין משרד החקלאות לבין האוצר, יש לי ישוב אותם ביניכם, ואם לא יושבו, אין להביא זאת הנה. עלינו לקבל מן הממשלה הצעות מקוננות.

א. צילינג:

אינני מוכן לקבל זאת כהודעה מוסמכת, בעבר לא היה הדבר כך, ואני חולק על זה.

הינו"ר י. גורי:

קודם כל אני מודיע לך שזה היה כך לשעבר, וכך עוד לא ישחנה המנהג הזה, יהיה הדבר כך גם בעתיד.

א. צילינג:

אם כך, אני חושב שאין מעם עכשיו להפסיק את הקצבה, כי זו כבר לא היתה מקירתו של מר גבתי.

הינו"ר י. גורי:

אינני יכול לקבל את הצעה להפסיק עכשיו את הקצבה. אינני רואה צורך בכך, ואני אתן לך לומר את דבריך לאחר שמר גבתי יגמור את מקירתו.

מר גבתי:

המסיף הבא הוא - שיקום מטעיה. המסיף הזה מיועד לתת אפשרות לשקם חלק מהמטעיה הנטושים, שהם נמצאים בעיבוד או בידי האפוטרומוס או בידי החברה "מטעי ישראל", שקבלה לידיה את המסיף של רוב המטעיה הנטושים, מחוץ לפרדסים. יו הנמצאים בידי משקים, שעקב היקון הקרקע שלהם נפלו בידיהם שמחים מסוימים של מטעיה נטושים. יש צורך להשקיע בהם השקעות מסוימות, בכדי להביא אותם למצב שכדאי יהיה להמשיך ולעבדם.

מחוץ לפרדסים זה כולל את הזיח בעיקר, מחוץ לכמה שמחים של ברמי גפנים בדרום, שיש ביניהם שמחים מסוימים אשר לדעה המוסמכים שלנו כדאי לשקמם, ולאפשר לעשות זאת במשך שנים מספר.

אנו מחכוונים להעמיד לרשות האפוטרומוס כ-130 אלף ל"י לשיקום הפרדסים; סכום של 70-100 אלף ל"י לרשות החברה "למטעי האומה"; יתר הסכום מיועד להלוואה למשקים, שיש בהם מטעיה נטושים, ושהם מחייבים לבצע את העבודה ולשמור על המטעיה.

בניני משק:

מסיף זה מסיף שורה שלמה של בניני משק מסוגים שונים, שיש צורך להקים בין במשקים, בין בבנינים מרכזיים המשמשים לאזורי מסוימים, או גם את הארץ כולה. זה אינו כולל את כל המטעיה של בניני משק, וכאן אני רוצה להקדים כמה מלים על חלוקת המסיפים בין הקציב הפיחות לבין בנק החקלאות. כשאני אומר הבנק לחקלאות, אני מחכוון לאותן ההלוואות שהוא נותן מחוץ הון המניות שלו. יש בינינו חלוקה מסוימת של צרכיה של המשק, שבהם מטפל הבנק לחקלאות, ומסיפיה שבהם מטפל הקציב הפיחות. בכדי למנוע כפילות ושניות, חלק מסוים של בניני משק נמצאים בטיפול ישיר של הבנק לחקלאות - בניני רפחות, מחסני תבואות וכד'. את הדברים האלה מוציא למועל הבנק לחקלאות, מחוץ הסכומים שיש לו בהון המניות. ישנם סוגים מסוימים של בניני המשק, הכלולים בחוץ הקציב הפיחות, וסכום זה של 900,000 ל"י כולל הלוואה למחסני קירור, בורות ומגדלי חממין, מחלבות (בעיקר מרכזיות) של חנובה או משוקים יחריים של החלב. בולדות זבל, בנינים הדרושים להקמת 3 מחוני ייבוש לקמח (אחמכת).

קמה זה מיועד בעיקר למספוא לגידול עופות, הוא מחליף קודם כל את הויטמינים, שהיינו מביאים עד עכשיו מחו"ל. זה משמש להם גם מזון חלבוני. אנו זקוקים ל-10 טון קמה אספסת בשנה, וזה יחסוך לנו את הויטמינים שהגיעו למאות אלפי דולר בשנה. זה יבוא גם במקום כוסבה, בגבולות האלה שאנו נותנים קמה אספסת. שלושת המכונים האלה יוכלו לספק כמעט את כל הצרכחנו.

כללנו בסעיף זה גם הלואות לאותן האגודות, כי המכונים האלה לא יוקמו ע"י משקים בודדים, זה יכול לשמש רק אזורים שלמים. הוקמו למען זה אגודות אזוריות והן חקבלנה את ההלואות, כדי להקים את המבנים הדרושים למכונים הייבוס האלה.

אני עובר למעיף - בעלי-חיים.
המכונה שהוקצב למעיף זה הוא בערך 400,000 ל"י, ומיועד, בעצם, לשני דברים עקריים: להגיע לכך שנמצא את אפשרויות המרעה שישנן בארץ במידה מקסימלית, ואל זה אנו רוצים להגיע בשני דרכים: א) ע"י הגדלת עררי הצאן שלנו. אנו לוקחים בחשבון שהמכונה הזו ממנו תינתנה הלואות לרכישת עררי צאן נוספים, בגבול של כ-10 אלפים ראש. כאן אני רוצה להקדים ולומר, שביצוע הסעיף הזה חלוי במטבע הזר שיעמוד לראש חנו. מתוך הגידול הטבעי בארץ, אין אפשרות להוסיף בשנה יותר מאשר 2,000-3,000 ראש צאן. כוונתנו היא, להביא מחו"ל לפחות עוד 10,000 ראש צאן, וזה כלול בתוך הכניח השימוש בכספי ההענקה השניה שאנו הגשנו. אנו כללנו זאת גם בתוך הכניח השימוש בהענקה א' אולם לא הגענו לקבלת כל הסכומים ש עמדו שם לרשותנו, ולא יכלנו לבצע את הדבר.

ישנה אפשרות להביא את הצאן מתורכיה, במחירים די נוחים, ולפי הידיעות שיש לנו אפשר להיג על-10 אלפים ראש צאן בעד 300,000 דולר. לקחנו בחשבון שניתן הלואות למשקים שצריכים להעלות את מספר הצאן שלהם, כשי שיוכלו לרכוש אותם.
ב) גידול הבקר לבשר. מדי שנה נולדים בארץ כ-15 אלף עגלים, הנשחטים כמעט כולם בגיל שבוע ימים, אנו רוצים להגיע לכך, שי גדלו אותם. הנסיונות שעשינו במשך השנתיים האחרונות הוכיחו כי ישנה אפשרות לגדל אותם במשך תקופה של שנה וחצי עד 20 חודש, עד שהם מגיעים למשקל של 400-450 קילו בשר. גידולנו כמה עדרים והגענו לתוצאות הרבה יותר טובות מאשר שיערנו. אנו מעוניינים עכשיו בעיקר לרכוש את העגלים האלה, לאחר שהם בני 4-5 חודשים, במשקים אשר בסביבתם ישנם שטחי מרעה טבעי גדולים, ולהחליק אותם במרעה זה עד זמן קצר לפני השחיטה, שאז צריך עוד במשך תקופת מסוימת לתת להם מזון מרוכז, כדי שיגיעו למשקל הנדרש.

אנו רוצים לתת הלואות למשקים שקבלו על עצמם לטפל בעגלים האלה, להגיע השנה לפחות ל-2,500 - 2,000 עגלים.

מבחינה אוביקטיבית איננו רואים כל עיכוב לגבי כל ה-12 אלף, השאלה היא רק, אם יש מי שמוכן לעשות זאת, המשקים אינם להוסיף ביותר ללכת אחרי דבר חדש מעין זה. המשקים דרשו גם להבטיח את מחיר הבשר למפרע. כיום, אחרי הנסויים שעשינו בשנה שעברה, העניין הזה כבר זז קצת, ואנו רואים השנה אפשרות לגדל מספר הרבה יותר גדול.

עכשיו הגענו כבר לכך, שבחלק מושבי העובדים מגדלים עכשיו את העגלים עד גיל 4-5 חודשים, אח"כ אנו מעבירים אותם למשקים קבוציים, שהם מרכזים עדרים יותר גדולים, עד מאה ראש, ויש על ידם שטחי מרעה, עליהם הם מגדלים את העגלים.

אם נצליח השנה לבצע הכניח זה, שהיא אמנם די צנועה, אני חושב שבשנה-שנתיים הקרובות נוכל להגיע לגידול מרביח העגלים הנולדים בארץ.

במעוף זה ישנו סכום של 300,000 ל"י לניכוי ושמירה על הקרקע. השנה האחרונה הייתה שנה גשומה באופן מיוחד, והיא

יצרה באיזורים מסוימים הנאים קשים מאד, ובאותם השטחים יש הכרח עכשיו לבצע עבודות ניכז.

כאן קשה מאד לדבר על שטח, היות ובעיות הניכז הן שונות במקומות שונים, וההוצאות הכרוכות בביצוע הניכז הן גם כן שונות מאד באזורים שונים. אנו עכשיו מרכזים את תכניות הניכז במקומות בהם ענין זה דחוף ביותר, ולפי זה נוכל לקבוע סח הסכומים הדרושים ומה יהיה האפקט. איבני יכול עדיין להגיד מה יהיה גדלו של השטח שינוכז.

זה כולל גם הלוואות למסקים לביצוע תכניות המכוננות לשמירה על הקרקע. במשרדנו ישנה מחלקה לסמירת הקרקע, שתפקידה להדריך את המסקים בשאלות עיבוד הקרקע, הסחף וכד'. זה כולל שורה שלמה של מעולות, כגון חריש בקוי גובה, סידור טרסות, דרכי מים מסודרים וכד'. המחלקה הזו מבינה את התכניות בשביל המסקים המקבלים על עצמם לבצע עבודות, ומתקציב הזה ניתנות הלוואות למסקים, לביצוע עבודות אלה. בשביל חריש בקוי גובה לא ניתנים הלוואות, אבל לשם סידור טרסות או פעולות בקשן לחדירת המים, הדורשות תקציב ניכר, אנו משתמשים בהוצאות, ע"י סתן הלוואה למסק, שיבצע את העבודה. זה מכוון למסקים בכל אזורי הארץ.

חלק ניכר מן העבודות נעשה בגוש הרוד. שם, במסך הסגתים האחרונות, בצעו בשטחים די גדולים את התכניות, שהמחלקה לסמירת הקרקע עיבדה אותן. תכניות כאלה מנוצעות גם בדרום ובאזור החוף, במקומות שישנה מכנה למחף הקרקע.

אני עובר לסעיף - הדיג.

סעיף זה מכוון לסתן הלוואות לאותם הגופים, אם זה מסקים, או קואופרטיבים, הרוכשים ספינות דיג. כשאני מדבר כאן על דיג, אני מתכוון לריג ימי ולדיג באגמים. דיג זה התפתח מאד במשך 2-3 השנים האחרונות. הגענו לכך שבמשך השנה האחרונה ספקנו כבר בערך כ-1/3 מתוצרת הדיגים, יחד עם הבריכות. האפשרות להגדיל את שלל הדיגים קטורה בהגדלת מספר הספינות בהן עובדים. כל ספינה נוספת - מוסלפה דיגים. קושי בתרחבת מספר הספינות הוא בהסקעה במטבע זר הדרושה לסם כך.

ההצעה הזו של תקציב הפיתוח פבוטסת על ספינות

שנרכשו כבר וצריכות להגיע לארץ במסך התקופה הקרובה, בהחלקן הגיעו לארץ בזמן האחרון. אלה הן 10 ספינות דיג שנרכשו באנגליה עוד לפני שנה, וישנן עוד מספר ספינות קטנות יותר, שנרכשו בארה"ב. הבאת הספינות התעכבה בגלל זה שהאוצר לא יכול היה לעמוד בתשלום, אולם עכשיו סודר דבר זה, והספינות מאנגליה תחלנה להגיע לארץ תוך 3 חודשים הקרובים. ספינות אלו ניתנות לגופים של דיגים, מסקים או קואופרטיבים. יש לציין כי מאז הזמנת הספינות עד היום חל שינוי ניכר, הדורש שינוי ניכר גם בסכומים. בקשר עם שינוי השער של המטבע, תעלינה הספינות פי שלוש או פי ארבע. ברור שהסכומים אשר הצענו בשנה שעברה אינם ספיקים, ולכן אנו מציעים שיוקצבו לזה הסכומים הדרושים, כדי שנוכל לתת הלוואות לרכישת הספינות. אנו נצטרך השנה לתת הלוואות הרבה יותר גדולות מאשר חשבנו לתת, כי אין אף גוף בין המסקים והקואופרטיבים שיש ביכולתו להסיע סכומי כסף כל כך גדולים כפי שהספינות תעלינא עכשיו.

בתוך הסכום הזה ישנם סכומים מסוימים שאנו נותנים כהלוואות לדיגים לרכישת ציוד יטודי.

האם נכון שהגידול בספינות תולך נפוחת, מפאת חוסר סזון?

ה. אריאנו

מר בנת: הגידול בשטח הבריכות הוא במידה גדולה. חוסר

הסזון בשנה שעברה השפיע במידה ניכרת, וירדה גם הרצון להוסיף בריכות חדשות. עובדה היא שבשנה שעברה הוצאנו רשימות ל-5,000 דונם בריכות נוספות, ולמעשה קבלו רק 70% מזה. בתקציב הפיתוח איבנו כוללים הלוואות לבריכות

ג.ט.

מרכזים מרכזים אותו באותם העניינים שאנו רואים אותם כחיוניים ביותר. אנו רוצים לרכז אותו באותן פעולות אשר גלי הקפיץ הפיתוח אנו יודעים שלא תעשינה.

אני עובר לסעיף - הכפר הערבי.
במשך השנה הזו ברצוננו לעשות כמה פעולות יסודיות בכפר הערבי. מלבד פעולות שגרתיות שוטפות, הקשורות במתן הלוואות לכפרים הערביים לסיקום הטעמים שלהם, או לתוספת טעמים, או להכשרת קרקע, אנו רוצים השנה לרכז את רוב הכסף לאינטגראציה של המסק הערבי. כוונתנו לבצע בעיקר עבודות באזור המטולס כמה מפעלי טים, בכדי להכניס להסקאה שטחים ביכרים מאדמת המטולס.

בשנה שעברה עשינו קידוח בטידה, שהסתיים רק לפני כמה שבועות, והתגלו שם טים רבים, וזה באמצעות מקורות.

משרד החקלאות הכין את כל התכניות ואת המפות הטופוגרפיות. אנו מקימים עכשיו אגודת טים בתוך הכפר הזה, שתקבל על עצמה את חלוקת הטים ואת ביצוע ניצולם.

ניגטנו עכשיו לקידוח שני באדמת בקעה אל-גרבית, התחילו שם כבר בעבודה מסך.

כסף זה בחלקו הגדול יהיה ממוסד על הלוואות שתיתנה לכפרים באלה, על טבת שיוכלו לרפוש את הציגורות הדרושים, אם כי אנו מבטטים את רוב תכניות ההסקאה על הקעה בטובה, אבל יש צורך בצגורות מרכזיים שיביאו את המים לשדות, וסידורים אחרים הקשורים בהעברת שטחי הבעל לשטחי שלהין.

אני עובר לסעיף, מטעי האננס - 75,000 ל"י.
הגרה זה הנקמה בשנה שעברה, ומשתתפים בה 3 מטרדים טפסלתיים; האוצר - ע"ה האפוסטרופוס, משרד החקלאות ומשרד העבודה. לפי החלטה שנתקבלה בזמנו, צריך היה לצייד את החברה הזו בהון עצמי של 500,000 ל"י, שמחצית ממנו הכניס משרד האפוסטרופוס והמחצית השנייה, שני המטרדים האחרים. הסכום של 75 אלף ל"י מכונן להשלם את הסכום שמשרד החקלאות צריך להכניס כהון מניות לחברה זו, המרכזה בידיה, או צריכה לרכוש בידיה, את העיבוד של השטחים הנטושים, הנמצאים ברשות האפוסטרופוס, ואלא נמסרו בזמנו למשקים, או שבמסרו והמשקים אינם מוכנים להמשיך ולעבוד אותם. הכוונה היא, לא רק לסיקום, אלא לעיבוד כל המטעים הנטושים, שיטנו איזה שהוא הציון כלכלי-מסקי לעבוד, פרט לפרדסים שנטארו ברשות האפוסטרופוס. זה כולל זיתים, תאנים, זפנים.

מסקי עזר. עיין זה חולן ומתרחב משנה לשנה, וכיום יש לנו בארץ כ-30 אלף מסקי עזר בכל אזורי הארץ. הם הפכו היום לגורם חשוב מאד מכל הבחינות, גם גורם חשוב המתחיל לתפוס מקום חשוב גם בשטח היגור. לפי המפקד שיש לנו, הגיע השנה שטח היקרות ל-7,000 דונם. ישנם כ-6,000-7,000 עזים; ממנו די ניכר של הרגנולות - כרבע מיליון, ומלבד זה כ-1,500 דונם עצי פרי.

טבלי לדבר על החסיבות הדבה של מסקי העזר בכך שזה מקרב אלפי משפחות לעבודה החקלאית, ועוסקים בזה ברצינות רבה אשר עליה מעידות גם התוצאות היפות, מסקים אלה בעזרים ע"י הלוואות קטנות למען ההסקעות היסודיות הדרושות להם, כגון אינטסלציה והלוואות ניתנות בהיקף של 100-150 ל"י, דרך קופות הפילווה במקומות השונים. הקרן למסקי עזר דואגת גם להמצאת החמרים הדרושים, ורוב ההלוואות אינן ניתנות בכסף, אלא בצגורות, חטרי בגין וכד'.

עזר - כאן מוצעים שני סוגים: טכום אחי לעזר של משרד החקלאות - קיליון ל"י, וטכו טבי - הלוואה לקק"ל

ישיבת ועדת הכספים
19.8.52

ר.ט.ו.

כ-15 אלף דונם, ובערך 50 ק"מ סדירות נוספות. בטר הכל ייבטעו למעלה מ-4 מיליון עצים נוספים. תכניתה של הקק"ל היא, לבטוע חסנה למעלה מ-7 מיליון עצים באזורים הסובבים של הארץ, בנצב ובצפון. סכום זה כולל לא רק נטיעה חדשה, אלא גם טיפול בגטיעה שנעשתה בסבתיים האחרונות, וגם טיפול ביערות עתיקים, שמחלקת היעור מטפלת בהם וסונרת עליהם. הכסף הזה, למעשה, עומד לרשות מסדר החוץ, והוא מוצא לעבודות שכבר עוסים אותן.

נוסף לזה המחלקות שלגו, המכינות שתילים בסביל היעור מכינות שתילים לכל מי שרוצה לבטוע עצים: בתי-ספר, סונדות סובבים פרטיים וכד', במידה שהם רוצים ליעור חלקות מסוימות הנמצאות ברשותם. אלהם בעיקר עצי אורן ואקליפטוס.

עכשיו נעשית במחלקת היעור בדיקת האפשרויות האפשרויות הכלכליות של הסובבים הסובבים של הארץ, באיזו מידה אפשר יהיה להסתמס בהם לצרכי מעשיה, ויש ברצוננו לכוון את היעור בעיקר בכיוון זה. עוסקת בזה גם המועצה הפדעית, בכיוון כיצול העצה הנמצאת בארץ, וזה יהיה ככוון גם לנטיעה בעתיד.

פרטים על הסכומים המיועדים לסוכנות היהודית לא אוכל לספור לכם, היות ואין בידי התכנית המלאה של השיטות בכספים אלה, כפי שנעשתה ע"י הסוכנות היהודית.

ישנו סכום של 260,000 ל"י, המיועד לטבק. הוא ככוון בעיקר לפיתוח הגידול של טבק זירנ'יני בארץ. אתם יודעים ודאי שבגידול הטבק המקומי הנעשו הזנה לסטחים גדולים. לפי הערכה ישנם כיום כ-70 אלף דונם לגידול הטבק המקומי. כמעט כל הסטחים הטלה מיטעו ועובדו ע"י ערבים. הטבק הזה יוכל השנה לטפק את כל צרכי הארץ ויטאר עוד עודף בטורים, שאפשר יהיה לעשות בו השנה נטיין של יצוא. אנו עכשיו מעוניינים מאוד בפיתוח טבק הזירנ'יני, זהו דבר חשוב, שהתחילו בו רק בנטיונות בשנה שעברה. בשנה שעברה גידלנו כ-400 דונם טבק זה, שנתן תוצאות טובות, והשנה הגדלנו את הסטח עד ל-1200 דונם, בעיקר באזור החוף, באדמת רזות. טבק זה טבדלים בעיקר בהסקאה. בכד לקבל טבק מטיב מעולה, יש להקים מכונזי ייבוס טיוחדים. טפד מכונזי ייבוס הקסנו בשנה שעברה, וחשנה הוטפנו בהתאם לסטח; גם הכסף הזה, כ-260 אלף ל"י, טרבייתו מכונזת להלואות למסקים או לקבוצות העוסקות בגידול הטבק והקטת מכונזי ייבוס בסביל טבק.

בשנה שעברה קבלנו יבול של טאה קילו לטון וכנראה שג השנה לא יהיה היבול קטן יותר, ואולי אפילו יגדל. אנו מעריכים שהשנה נקבל כ-120 קילו לטון. זה גותן לנו כבר השנה הסכון די ניכר בטבע זר.

לאודרמילק הציע לנו לפני חצי שנה בערך הצעה על ביצוע עבודות באזורי הארץ הסובבים, המכוונות לטמירת הקרקע, והיא, שהמססלה תבצע עבודות כאלה במקום עבודות צבוריות אחרות, שאנו מבצעים בכדי לפתור את טאלות התעטוקה. הכוונה היא לעבודות לטניעת סחף, להסדרת ערוצים של ואדיות, להטבת טסחי טרעה טבעי, עבודות ניכסו במקומות טטויטיים, וכד'. לביצוע העבודות האלה אנו מפטיירים כ-20 איס, טצריכים לטמט כעובדים טכניים. כדי לבצע את העבודות האלה, יש צורך גם בציוד כד של טרקטורים וכלים הדרוטים לכך, בכדי לאפשר את ביצוע העבודות וניצול עבודות הידים, הדרושות לטמ כן. לטם כך הוכנס בתקציב טכום של 250,000 ל"י, לרכישת הציוד הזה והיות נזה קטור בטבע זר, חלק מזה הוזמן והציוד בחלקו כבר הגיע לארץ בזמן האחרון.

הסקעות בבנינים הקלאיים 300,000 ל' הכוונה היא לבנינים הדרוטים בסביל סונדות סובבים של מסרד החקלאות,

ד.ט.ו

כגון: תחנות נסיעה, הסכון הוטרוארי, אתי ספר חקלאיים וכד'.
הסכון הוטרוארי נמצא כיום בתל-אביב.
הוא נמצא בבנין טה דלא מתאים ואין כלל אפשרות לבצע נסיעות ועבודות
בתנאים הגרועים הסוררים שם. אין כל אפשרות להמשיך שם בעבודה, ואנו
החלטנו לבנות בנין חדש נטעם בית-דגון. זהו סכון טוב מאד, ומבחינת
דמי האנשים העוסקים שם בעבודה יכול בצע דברים הרבה יותר חסובים ממה
שהוג עושה היום, אולם אינו יכול להמשיך בעבודתו בתנאים האלה, ואנו
סוכרמים להתאכזב בכך.

יש נדעתנו להביר לאנחנו איננו גם את
תחנת הנסיעות טרחנות, כי למעשה אין במקום שום אדמה, אלא רק בנינים,
והאדמה ררושה מאד לגסיעות, בתקציב הסנה עברה היה כלול טכום סטויים
לעבודות אלו, זאת הבנייה התעכבה בגלל הקשיים עם דמות הפיתוח, בגוצע
לקבלת המסך. אני מקווה שתוך החדשים הקרובים נוכל לפתח לבנייה המסשית.

אני רוצה רק להזכיר כי הסכום הזה הניתן
פה בתקציב לסט בנינים חקלאיים אינו עומד בשום פרופורציה לצרכים שלנו.

אנו הסנה טקטיים טני בת-ספר חקלאיים
חזיטים: אחד בנוב, ע"י באר שבע והסני בעין-כרם, ליד ירושלים, בסני
המקומות האלה אנו דוצים ליצור סרכני חינוך חקלאי בסביל היסובים
הקיימים באזורים האלה. אני חושב שבין כרם נקבל הסנה כ-80 מלסיד ונבאר
שכע כמה אחת - כ-40 מלסיד. נוסף לזאת, אנו סרכיבים הסנה את בית-הספם
"כדורי", וצוצצנו להכפיל את מספר התלמידים. אנו סוספפים שם גם טג
ליסוד נספפת על הסבתיים הקיימות. בית הספם לדיג במסמורת בתפתח
יפה, ואם כי ססתסטים הסנה בבניני בית הספר של כפר הנוער בן טסן
ליד כפר ויתקין, סתכוננים הסנה להתחיל לפחות בהקמת בניני יסוד,
הדרושים בסביל בסת-ספר זה.

הסעיף האחרון הוא - הסקעות בטעננים -
150,000 ל"י. זה סכוון להסך נגמר בניית המעננים, בעיקר בסני סקומות:
קיסריה ומסמורת. בטכום הזה כלולים טכומים לא גדולים להסלמת המעננים
על הכנרת, בעיקר בעין-נג ונגוסר.

ההלואות ניתנות ע"י הבנק לחקלאות נכנסים
אחרים. הכוונה היא להלואות למסקים בסביל סטרות סטוימות, הצעטי ע"י נכנסים
או בעזרת פקדונות של האוצר. זה סכוון בעיקר לסני דברים: א) הלואה לזריעה;
כסנה טענדה התחיל הבנק לחקלאות לתת הלואות למסקים לזריעה התבואות, בגבול
של 3/2 טיליון ל"י. האוצר הכניס לכנוק הזה פקדון בגבול של 50% מההלואות
סגוא נתן. הפקדון הזה הוכנס בתוך תקציב הפעלות של הסנה טענדה.

בקשר עם הסבויים שחלו הסנה במחירי הזבל
החיסוי והדלק, יהיה צורך הסנה להגדיל את הלואות סביתנו למסקים ולהוסיף
לסקומות 1/2 טיליון ל"י בערך.

טלבד זה, לפני כמה חדשים סודר אסרמי לזמן
קצר למסקים, אמנם זה לא יכול להיות לסמן קצר כמו ליבול, ואנו סבורים
סיט צורך להאריכו בסקמת.

ברצוני להוסיף כמה סלים על גופן ביצוע
התקציב הזה.

בסטרד החקלאות יש לנו כיום 10 קציני
פיתוח, עכל אחד טתם סכוונה על אזור סטויים בארץ. כל אזור טקיף בערך 40-50
יסובים. אנו סטפלים רק ביסובים שאינם מקבלים עזרה סן הסוכנות היהודית,
כדי למנוע כפילות. קציני הפיתוח סכוינים את תכניות הפיתוח בכל מסך
יחד עם המסק, הם טבקרים בכל מקום, טעיינים בכל הבעיות הקיימות ביסובים
האלה וססכמים יחדם עם המסק, איזה דברים רואה המסק לאפשרי לבצע בסמן הסנה.

ר.ט.

תכניות פיתוח אלו כוללות פיתוח בכל הענפים.
הן מובנות למטרד החקלאות, במחצות ובגדקות אצלנו, ובאותם הסעיפים
הכלולים בתקציב הפיתוח, אנו קובעים את הסכומים הדרושים לביצוע התכניות
האלה. הן בגדקות גם מבחינה טכנית ואם הן במטרד - אנו מאשרים אותן.

אנו מבדלים גם מה שנוגע לתכניות ההסקאה,
שהן כמות הצינורות וכד' הדרושים לכך, בכדי שנוכל לתת להם את האפשרות
לרכוש את הצינורות הדרושים.

את ההלוואות אנו בדרך כלל נותנים מתוך הנחה
שהקציב הפיתוח צריך לספק כ-60% מההון הדרוש לביצוע תכנית מסוימת.
בהתאם לזה, בקבעו גורמות מסוימות לכל דונם נוסף בהסקאה, אם זה
במצפה או אם ע"י הסטרה בצינורות קלים או הסטרות. יסגן גם גורמות
מסוימות לכל דונם מטע נוסף, לפי טובי המטע, הוא הדין בקידוחים או
בארות וכד'.

אחרי שאנו מאשרים את ההלוואה, אנו מעבירים
ישימה לבנק החקלאות, והוא מבצע אותן. כל ההלוואות מבוצעות ע"י בנק
החקלאות, בדרך כלל הוא סולם רק מפרעה ע' השבון ההלוואה, ויתר הכסף
הוא פסלם לפי הוראותינו, בטאנו מקבלים אישורים מקציבי הפיתוח,
שהעבודה מבוצעת.

עשרה קציבי הפיתוח מקבלים מסכומם מהקציב
הרגיל. עבודתם מאשרת לנו גם בקורת על התכניות לפני הביצוע,
וזם לבדוק מה בוצע. באופן כזה אנו מגיעים כמעט למאה אחוזים של
ידיעה ובקורת על התכניות המוצעות והמבוצעות גם יחד.

א. ציזלינג

עודתי קודם לכן על ההפסקה שחלה בחופש
הוצאתו של מר גבתי. אני אמרתי שלא נחבנו כך
והציבים מסכים שונה כך גם להבא. איננו חולק על כך, שהצעה טכנית
ופורטלית יש לזכר רק אחת, זו המוצעת ע"י הממשלה, אבל עד עכשיו הייתה
רשות לציבי המטרדים השונים לערער על סכומים מסוימים, אם אינם
מספקים את הצרכים ולומר מהו הסכום הדרוש. לא פעם אהת שמענו את הדברים
בצורה זו. יהיה מוזר מאד, אם דוקא בעניינים של פיתוח לא ניתן את האפשרות
הזו. אם נעשה זאת, נהפוך את עבודתנו לפורטלית בלבד ובלתי פוריה. לכן
לא יבלתי לקבל את פסק דינו של היו"ד.

ברצוני גם להעיר, כי אנו זכאים להזמין את
ש"א אנו רוצים, כם אם הממשלה אינה שולחת אותנו. כסובן שהשר יכול לטרו, אבל
אבל אנו יכולים להזמין ולבקשו שיסמיע בפנינו מה שהוא רואה לנכון. אני
מבקש שהממשלה מטעם המטרד, אותו אנו מציגים, יביה חפסי ויוכל לומר מה
שהוא רואה בחוץ וכדבר שיש בו צורך.

חיו"ר י. גורדין

אין ב"כ הממשלה, נציג מטרד מסוים, יכול לנו
אלינו ללחבוץ מהועדה סכומים אחרים טאלה המוצעים
ע"י הממשלה. הוא יכול, בהציבו לפני הועדה את הבעיות של מטרדו, לומר
שהתקציב המוצע אינו מספיק את כל הצרכים, ויכול גם להשיב לשאלות מסוימות.
מדוע תקציב זה אינו מספיק. אבל אינך יכול ללחבוץ מהועדה, שהיא תקבע
סכומים שונים טאלה המוצעים ע"י הממשלה. כך נהגנו בעבר וכך נהג גם
בעתיד.

כעת ימסור לנו מר רעזן ויציג סקירה על הסכום
בתקציב הפיתוח, שתוקצב לסוכנות היהודית.

ר.ט.ו.

בענין נתינין

בהצעת תקציב הפיתוח שהוגאה לפניכם, כלולים שני סכומים להתישבות החדשה, ושניהם יחד נגזרים מצטרפים לסכום של 7/2 מיליון ל"י. ברצוני לומר לכם על תכנית המחלקה להתישבות, המבצעת התישבות חדשה, לגבי סכומים אלה.

בתחום התכנית הזו אפשר להבחין ב-7 סעיפים: עליות חדשות; הרחבות של ישובים קיימים; התישבות המעמד הבינוני; ישוב מספחות ותיקות; הרחבת שטחי שלחין לצרכי תעסוקה, לימוד והכנת עובדים להתישבות החדשה; סילוחים בישובים קיימים, וסידורי סיום הכרוכים ושלובים בסעיף הזה.

הסעיף העיקרי הוא - עליות חדשות. בכוננת המחלקה להתישבות להקים, ולמעשה כבר הקימה בחלקם, 33 ישובים חדשים. ישובים אלה, לכשיוקמו, יקלטו קצת למעלה מ-200 מספחות חדשות. הישובים הללו יוקמו בכל חלקי הארץ, החל מבגדל הלבנון וכלה בערבה, למשל עין-רדיאן.

כל הישובים הללו, או יותר נכון מרביתם, יוקמו באזורי שלחין ובתנאים שיאפשרו למתיישבים החדשים להיבנס למעגלי היצור החקלאי בהקדם הכי אפשרי. שטח השלחין הראשון יהיה כגודל 5 דונם למספחה. מסוים כך הוקדשה תשומת לב סיווגת בבחירת המקומות, על מנת לאפשר מבחינה טכנית של אספקת מקורות המים, תכנון וגישה לכבישים, מקומות שנכללו בתכנית הזו.

בתוך 33 הנקודות החדשות, 13 למעשה כבר הוקמו; 11 ישובים נמצאים בשלב ביצוע כיום, ובכוננתנו להנשים את היותר עד סוף ספטמבר.

בתקציב המיועד לכל מספחה גה בין 800 ל-1,000 ל"י, ומולל בתוכו הוצאות עליה, סידור שטח השלחין הראשון, ציוד ראשון לעיבוד השטחים, והון חוזר ראשון לסחתי השלחין ושטחי הבעל. כפי שהיה נהוג גם בשנים הקודמות, כאן מטתיים תפקיד תקציב הפיתוח הממשלתי, ומכאן ואילך עוסקת בעבודות אלה של פיתוח, מחלקת התישבות של הטכנות היהודית. נוהג זה קיים כבר השנה המלישית.

אקרא לפניכם את שנות המקומות עליהם דברתי זה עתה:

(קורא את תקציב עליות תשל"ג (מתוך תקציב הפיתוח 1952/53), אשר חולק לחברי הועדה).

הפעולה השניה הכלולה בתחום תקציב הפיתוח היא - פעולת ההרחבה. נזכרנו לדעת מן העבר, שהרחבת מושבים קיימים תועלתה מרובה ביותר, וגם הזמן הדרוש לכך הוא קצר. המתיישבים החדשים במצאים בקטר יום יומי עם המתיישבים הוותיקים ומקבלים מהם הורכה טמדת. המתיישבים החדשים נהנים גם מסוטדות הכלולה הקיימים כבר. מסוים כך כללנו פה 450 יחידות נוספות להרחבת מושבים, מוסבות זכפרים, בכל מקום שמבחינת הקרקע והתכנון זה ניתן להיעשות.

נוסף לכך הבאנו באשבונו 350 יחידות נוספות בישובים קיימים של מסקי המעמד הבינוני. לכל אלה ניתן 1,000 ל"י למספחה.

מסקי סיקום - הכוונה להקמת מסקים חדשים לגלה העוזבים ויוצאים את ישוביהם מתוך הפילוג בין ספא י וספ"ם. גזה כלולות 1144 מספחות, מתן 737 מספחות היוצאות בתודת בופים שלמים לייטוד בקודות חדשות, כצון: גבת, גבעת-חיים ועוד.

חברות קבלניות / הרחבת שטחי ייצור בעזרת חברות קבלניות, מתוך שתי סטדות (א) חלקנו בעצין זה למסק את ההשקעות

החקלאיות בלבד, לפי סיכום קבועה, פרו-נוצם). המטרה היא כפולה - א) הגברת היצור; ב) הגדלה עד כמה שאפשר של מספר המשפחות העוזבות את המעברות ועוברות לחיים חקלאיים. ע"י החכרות הקבלניות האלו תלמדנה המשפחות את העבודות החקלאיות, ותהיינה יותר בשלות להתיישובות בשנה הבאה.

בסך-הכל ברצוננו לפתח כ-6,000 דונם שלחיין, אשר יעסיקו מחוץ לעובדים הקבועים, עוד כ-600 משפחות ממעברות טטוכות.

אנו מעוניינים בפיתוח שטחים מטיימים ובלימוד אנשים מטיימים במעברות מטיימות. הגענו בסך הכל ל-6,000 דונם. אנו נותנים לדונם 500 ל"י, מזה בחסדים (צנורות וכד') - 50 ל"י, ובהון חוזר קבוע, לא עונתי - 80 ל"י.

סעיף חשוב הוא, הבטחת סדורי המים בשביל כל התכנית הזו, על מנת שהמשפחות המתייטבות תוכלנה להכנס למעגל ההתייטבות המהירות האפשרית, זה נעשה דרך חברת, מקורות, או מפעלים המבוצעים באופן יסיר ע"י המחלקה להתייטבות, במקומות שחברת, מקורות" אינה פועלת.

מילואים ליישובים קיימים - בטנה שעברה הוקמו על ידינו 35 בקורות חדשות, מהן 24 טוטבים, תקציב הפיתוח הסתמי בטנה שעברה בטכום של 500 ל"י, סצריין לחיות טקביל לסכום של אלף ל"י, המוצע בתקציב זה. גם אנו בקטנו לאותן הסטרות: סידור ההסקאה הראשון, ציוד מכני ראשון וחון חוזר ראשון, קבוע, אני חושב שהטנה צריך הטכום למעטה להגיע ל-1,200 ל"י, לאור המחירים של היום. אנו רוצים להקים הטנה 725 יחידות, טעבורן, היות ובטנה שעברה קבלנו טכום מטיים, אנו דורשים רק חלק, עוד 500 ל"י לכל יחידה.

בסך הכל תיוטבנה על הקרקע 3954 משפחות חדשות. יש לקחת בחשבון 600 עובדים נוספים, ויחד יגיע המספר ל-5279 משפחות.

- התקציב מתחלק כדלקמן: עליות חדשות - 1,895,000 ל"י
- הרחבות של מחוטרי אמצעים - 450,000 ל"י;
- הרחבות של טסקי המעמד הבינוני - 350,000 ל"י;
- טסקי שיקום - 1,500,000 ל"י;
- חברות קבלניות - 720,000 ל"י;
- מפעלים מים - 1,400,000 ל"י;
- מילואים - 362,500 ל"י;

להקמת ההון החוזר הראשון של המשפחות המתייטבות, אנו מתכוונים להציע טכום מטיים נוספים, הן מהתקציב הרגיל של מחלקת ההתייטבות והן באמצעות בנקים אחרים, על מנת להסלים טכום זה ולמלא את החסר בהון החוזר. למתייטבים החדשים הקצבנו - 150,000 ל"י.

רזרבה כללית - 572,500 ל"י
בסך הכל - 7,500,000 ל"י.

בישיבה של מחר, אני מבקש מן המרצים לבוא הנה טוב, ולענות לסאלות אשר יישאלו ע"י חברי

היו"ר י. גורדי:

הועדה, בקטר לסקירות.

תיקון בחוק מס-ההכנסה.

היו"ר י. גורדי:

חבר הכנסת ציזלינג מציע בסעיף 5(א), בסופו, להוסיף: הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על נכס שהסתמט בו ניסדם לצרכי סגוריו, שלא היה הנכס היחיד של הניסדם, שהסתמט בו למטרה האמורה, או סטסחו עולה על הטטה טנקבע.

תוך סטף ההצעות, גם הצעה זו נדחתה, אם כי אני חושב אותה לנכונה, וחוטבני לכדאי לקבלה, בטרם יוחל הדיון החוק זה במליאת הכנסת. אני מציע לחברי הועדה להצטרף לקעתי בעניין זה.

מס' 19.8.52

~~בית דין לענין תלמידי החברה של ד"ר ל. ל. ל.~~

פונדק:

מכיון שהמסמך סלון בענין זה הודא סד
סוזא"ב, והוא איננו כאן כעת, אני מבקש

רוקח:

לדחות את המלה הזו לסדר.

~~אני מניח שאם גם אחיל את המסמך
בדף פתיחה, לא יגיעו לסעיף זה.~~

ה"ר גורלי:

אני דוחה מלה זו למחר.

המסמך בעולה.

המסמך נעלה בשעה 13.30.